

Normativní a empirická pedagogika sportu a jejich význam

Normativní pedagogika sportu

- **klasický pedagogický koncept** (od Herbarta) = klíčová pozice patří cílům, které jsou normativní a nejsou empiricky zdůvodnitelné
- analogicky i pedagogika sportu = nejen empirická, ale i **normativní** (duchovědně orientovaná, klasická) **koncepce**
- klíčové = **teleologické** směřování

Normativní pedagogika sportu

- **humanistická orientace** –
podstatný úkol pedagogiky sportu =
identifikace a reflexe obrazů člověka
(Prohl, 2006)
- charakteristické = diskuse
o **hodnotách, cílech a normách**
sportovní edukace
- normativní pedagogika sportu
má **vztah k filozofii a etice sportu**

Normativní pedagogika sportu

Typické otázky:

- Můžeme stanovených cílů sportovní edukace dosáhnout?
- Proč dané cíle můžeme nebo nemůžeme splnit?
- Podporují vytčené cíle sportovní edukace rozvoj osobnosti nebo ji poškozují?

Normativní pedagogika sportu

- analýzy soudobého sportu dokumentují časté jevy, jež humanistická společnost nemůže akceptovat
- význam normativní pedagogiky sportu – klíčový důraz na lidské hodnoty a s nimi související **směřování sportovní edukace**
- východisko – Coubertinova analýza hodnot sportu
- dále se rozvíjí v **olympijské pedagogice**
- smyslem olympizmu je zapojit sport do procesu harmonického rozvoje člověka s cílem vytvořit mírovou společnost, která zachovává lidskou důstojnost (Olympijská charta)
- princip **fair play** = edukační dimenze soutěžního sportu

Normativní pedagogika sportu

Normativní koncept = východisko pro:

- sportovní pedagogy (trenéři, učitelé TV, cvičitelé, instruktoři, ...) – orientace na dobrý a zdařilý život sportovců a na naplnění jejich přirozených zájmů
- sportovce – podstatné je pochopení pravidel, postupů a kritérií, jež umožní rozhodovat, které požadavky mají splnit a které odmítnout (autonomie)

Normativní pedagogika sportu

Kritika:

- vytváří pouze ideální konstrukty
- neopírá se o realitu analyzovanou empirickými výzkumy

Význam:

- sportovněpedagogické postuláty (normy, předlohy, modely) se nemohou doslovně přenášet do edukační praxe – slouží jako nepostradatelná hodnotová orientace v originální práci sportovních pedagogů, kteří ji musí vždy autenticky a originálně aplikovat

Empirická pedagogika sportu

- **empirická pedagogika** – od počátků 20. století – experimentální pedagogika (Meumann, Lay, Binet – IQ, Thorndike – vztah stimul – reakce)
- snahy o přesná měření edukačního procesu – vstupů a výstupů (testy)
- typický výzkum pedagogických otázek z pozice behaviorální psychologie – rozpracovala exaktní výzkumný aparát (výzkumné metody a techniky)
- význam empirické psychologie – i v současnosti v pedagogice sportu, např. výzkumy motorického učení

Empirická pedagogika sportu

VYCHÁZÍ:

- ze snahy přenést do pedagogiky metodologii přírodních věd
- z kritiky normativní a duchovědné koncepce (nedostatečná racionalita)
- z odmítnutí hodnotících soudů, edukačních požadavků (norem) a etických kritérií

ZÁKLAD:

- poznání pedagogické technologie, informace o objektu zvaném „sportovní edukace“
- podstata zkoumaného objektu se odhaluje na základě hypotéz a jejich ověřování
- dosahované výsledky se stávají východiskem pedagogických prognóz

Empirická pedagogika sportu

- rozvoj empirické pedagogiky sportu – konec 20. století
- podstata = výzkum sportovněedukačního procesu
- výzkumná témata, např.:
  - motivace v TV
  - komunikace v TV a sportu mládeže
  - didaktické znalosti učitele TV
  - reflexe a sebereflexe učitele TV
  - metody a styly učení a výuky v TV
  - komplexní aktivity sportovního pedagoga a vychovávaného a jejich vzájemný vztah

Empirická pedagogika sportu

- rozvoj empirické vědy = fundovaná metodologie
- **metodologie pedagogiky sportu** vychází z:
  - z metodologie kinantropologie
  - z metodologie věd o sportu
  - z metodologie pedagogiky
  - z metodologie sociálních věd
- HENDL, J. *Přehled statistických metod*. Praha : Portál, 2004.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. Praha : Portál, 2016.

Empirická pedagogika sportu

**význam širší orientace výzkumu –
metodologie věd o sportu, např. SRN:**

- pracovní pole, studijní obor a vědecká orientace vědy o sportu (Haag 1996)
- teoretické a praktické informační zdroje ve vědě o sportu (Haag; Hein 1990)
- výzkumné metody a techniky, plánování výzkumu a získávání údajů ve vědě o sportu (Strauß; Haag 1994)
- statistická a hermeneutická analýza dat ve vědě o sportu (Strauß; Haag; Kolb 1999)
- oblasti teorie a výzkumná témata ve vědě o sportu (Haag; Strauß 2003)

Empirická pedagogika sportu

Kritika empirického přístupu:

- chybějící teoretická orientace výzkumné praxe
- redukcionismus (opomíjení otázek edukačních cílů, zjednodušování komplexních pedagogických problémů)
- nedostatek odpovědnosti (cíl = vždy člověk)
- deterministické pojmání edukace (vychovávaný jako předmět technické manipulace)
- nedostatečný zřetel k sociálním podmínkám

Empirická pedagogika sportu

REAKCE NA KRITIKU =

zdůraznění **specifik ve výzkumu sportovní edukace**

= respektování bázových principů vycházejících z normativní pedagogiky sportu (Prohl 2006):

- 1. odpovědnost k praxi** = kritické východisko sportovněpedagogického výzkumu
- 2. povinnosti k vlastnímu předmětu sportovněpedagogického výzkumu** = respektování etických a antropologických východisek v sociálním výzkumu
- 3. svoboda výběru výzkumných metod** = možnost adaptace výzkumných postupů

ROZVOJ tzv. *kritické pedagogiky sportu*:

- ▣ integrace empirických a normativních přístupů
- ▣ rozvoj humanisticky orientované sportovní edukace

Kritická pedagogika sportu

